

mavi

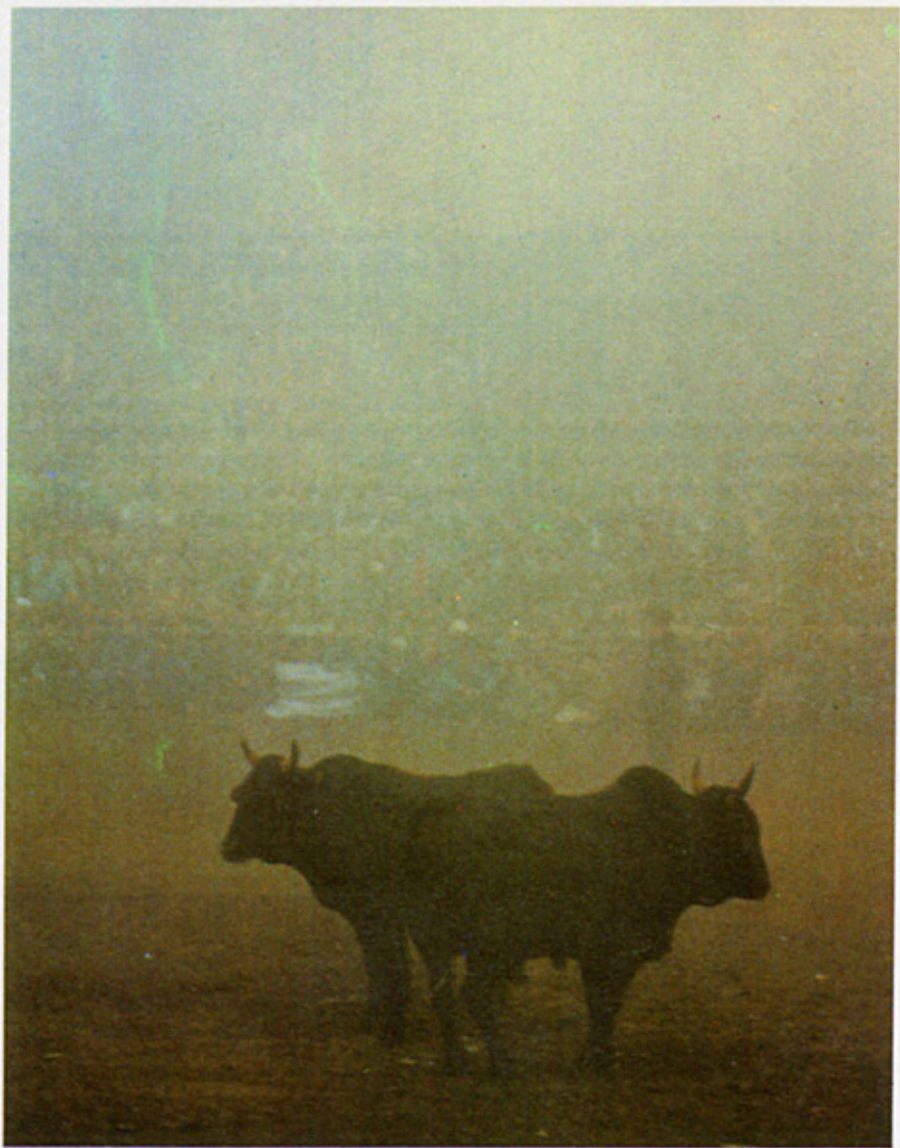
*ankara
sanat*

■ BİR FOTOĞRAF USTASI

Sutku Fırat

Önce yağmurun
dinmesini sonra da
sisin kalkmasını
beklediğim sayısız
günleri çok iyi
hatırlıyorum.

USTA FIRAT

Ankara'nın sonbaharı da ünlüdür. Diğer bir çol özelliği gibi; çünkü bozkır güzelliği soluk bir ışık altında duygusallığı çağırır. Ankara'ya toplum sal özelliğini kazandıran yüksek öğrenim gençliği ve bürokratlar bu mevsimde Ankara'ya yeniden canlılık verirler. Tatilden, yazlıktan dönen bu kültür tüketicisi grup tanımları ile bir susamışlık içinde galerilere, tiyatrolara, kitapevlerine, video kulüplerine yığılırlar. Bu yıl tam bu mevsimde Usta Fırat fotoğraflarının bir bölümünü "Doğu Karadeniz'in Güzellikleri" adı altında 2 Ekim- 15 Ekim 1986 tarihleri arasında Devlet Güzel Sanatlar galerisi'nde sergilendi. Bahçelerden, kumsallardan, yalçın dağlarla çevrili, yaylalardan, karanlık yeşil ormanlardan, tozlu sıcak köylerden dönen Ankara'lular bir kültürel şölen oldu. Sergiyi gezenler memleket özlemlerini giderdiler, gözlerini yeşil ile doyurdular. Sabah sisinin, yamaçlardaki bulutların nemliliğini hissettiler. Bireysel, grup ve kitlesel ortamda insanı insanları görüp hemşehri oldular. Bir dizi ışık olgusunda, Türkiye'nin bir coğrafi bölümünün güzelliğine tanık oldular.

■ FOTOĞRAF DA GÜZELDİR.

Fotoğrafın güzel sanat olup olmadığı konusundaki tartışmalar, sanat çevrelerinde yüz yılı aşkın bir süreden beri canlılığını korumaktadır. Fotoğraf çekmek yerine çoğu kez "Fotoğraf yapmak" terimi kullanılmakta, "güzel"e fotoğraf tekniği ile de ulaşılabilceği kanıtlanmaya çalışılmaktadır. Son birkaç yılda fotoğraf araç gereçlerindeki teknolojik gelişmeler kişinin görebildiklerini saptama yeteneğini artırmıştır. Zaman çok daha kısa dilimlere "an"lara bölünebilmekte, yakın zamana kadar ulaşıp kaydedilemeyen ışık yansımaları geliştirilen yeni teknikler sayesinde gözlenebilir bir yapısalığa çevrilebilmektedir. Bütün bu gelişmelere, ulaştığı yeni aşamalarına karşın fotoğraf, derin anlamda bir gerçekçilik ile sınırlıdır. Çünkü fotoğrafın temel ögesi olan ışık ancak nesnel, somut olaylardan yansıyarak fotoğrafa dönüşür. Böylesine fiziksel bir oluşum içinde fotoğrafçının yeri ve rolü nedir?

Gözleyenler kendilerinden birşeyler bulabiliyorlarsa ve en önemlisi sonuçta "güzel" diyebiliyorlarsa görsel bir durumu simgeleyen fotoğraf olayı da güzeldir.

Fotoğraf sanatçısı ışığı izleme, tarama ve özümleme konusunda olan kişidir. Gözlediği ışık evrenini dilim dilim algılayıp yargılamaya, keşittirip, çalıştırıp, oynatıp, kaydırarak çeşitlendirip çoğaltmaya çalışır. Bu çabaları sonunda "güzel" kararı verdiği kompozisyonları deklanşöre basarak not eder. Buraya kadar olanlar, sanatçının içinde bulunduğu ruh hali, kişiliği ve güzel anlayışı ile ilgilidir. Daha sonrası diğer güzel sanatlarında üretiminde varolan bir işçilik yığıntısıdır.

Fotoğrafçının tesbit ederken duyduğu heyecan ve haz kendisi dışında yapıtı izleyenler tarafından da duyulup algılanıyorsa. eğer birileri saptanan ışık durumlarından farklı yorumlar yapabiliyorsa, gözleyenler kendilerinden birşeyler bulabiliyorlarsa ve en önemlisi sonuçta "güzel" diyebiliyorlarsa görsel bir durumu simgeleyen fotoğraf olayı da güzeldir.

Siz Doğulusunuz, İstanbul'da büyüdünüz. Neden Kemaliye (Egin) ya da Doğu Anadolu değil de Doğu Karadeniz? diye soracak oldum. Her zamanki heyecanlı öğretmen tavrı ile şöyle açıkladı Sitki FIRAT:

"Doğu Karadeniz'e ilk kez 1947'de 18 yaşında gittim. Yörenin güzellikleri hafızamda silinmez izler bıraktı, büyülendim. O yıllarda daha çok resim çalışıyordum. Daha sonraları fotoğrafla uğraşmaya başladığımda Doğu Karadeniz'e gidip, o eşsiz güzellikleri zaman boyutunda kalıcı kılma isteği içimde büyüdü, bir tutku oldu.

Yirmi yıl sonra ilk kez bir otomobilim olduğunda, ilk gittiğim yöre burası oldu. Daha sonraları bu yöreye kaç kez gittiğimi hatırlamıyorum. Ancak, zaman zaman gücümü ve dayanıklılığımı zorlayan şartlar altında onbinlerce kilometre yol katettim. Binlerce kare fotoğraf çektim. Sırtımda otuz kiloyu aşkın teçhizatla yağmur altında saatlerce yürüyüp önce yağmurun dinmesini sonra da sisin kalkmasını beklediğim sayısız günleri çok iyi hatırlıyorum.

Doğu Karadeniz aynı zamanda coşkulu, çalışkan ve yaratıcı insanların tarif edilmez konukseverliği ile de bir değerdir.

Çok kere köylerde evlere, ormanlara bekçilerin kulübesine konuk oldum. Bu bakımdan Doğu Karadeniz sadece yeşil, beyaz, mavinin binlerce tonu ile değil, aynı zamanda coşkulu, çalışkan ve yaratıcı insanların tarif edilmez konukseverliği ile de bir değerdir" dedi. Anlıyorum bu bir sevdadır ve çoğu kez böyle olur o yeni yetmelik yaşların da başlar.

Sıtkı Fırat'ı tanıtırken, "Fotoğraf sanatçısı" Sıtkı Fırat diyordum bu güne kadar son fotoğraflarını gördükçe, giderek değişen fotoğrafik anlatımını kavradıkça sanatçı teriminden uzaklaşıyorum. Çünkü anladığım kadarı ile duyguya ulaşma çabasında. Bunu da büyük ölçüde başarıyor. Bir çok sanatçı da olduğu gibi, çiraklık ve olgunluk dönemlerini aşmış. Şimdilerde ortaya koyduğu her fotoğraf "bu benim ustalık dönemin eseridir" der gibi. Bu nedenle ondan söz ederken Usta Fırat demek geliyor içimden. Zaten O'nun köklü geleneksel kültüre bağlı yorumları için bu terim daha uygun. Çünkü Türk kültüründe "Ustalık" yetkinliğin üst düzeyini anlatır. Öğretmen sanatçı Sıtkı Fırat, fotoğraf konusunda bu düzeye ulaştığını son sergisindeki doğaya, insana ustaca bakışı ile kanıtlamaktadır.

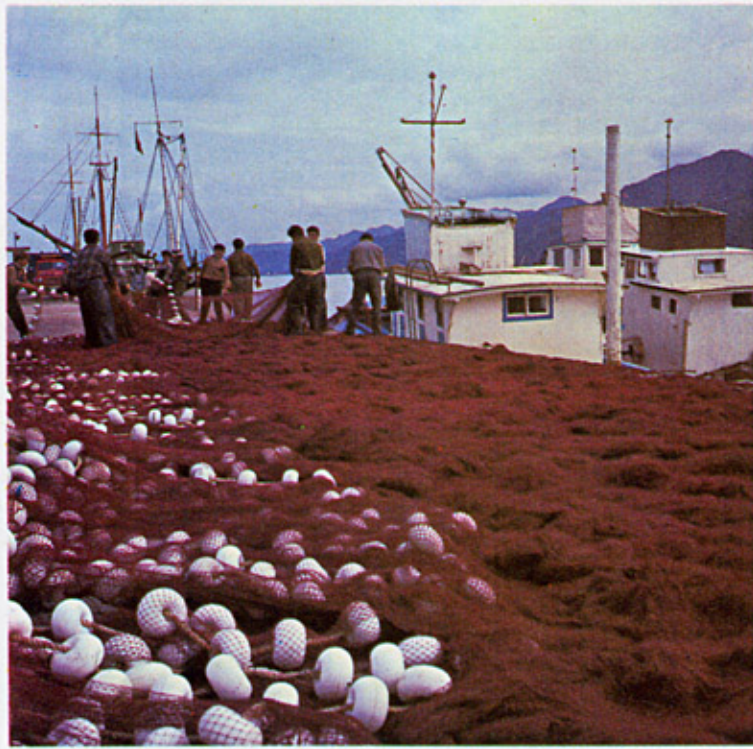
"Doğu Karadeniz benim için bitmiş değil, bu sergi ile sunabildiğim sadece bir demet" diyor Fırat. Esasen doğa hiç bir sanatçı için bitmez tükenmez ilham kaynağı, hele bu doğa coğrafyaya, coğrafya da vatana dönüşmüş ise, sanatın özüne insan, doğa sevgisi ile birlikte memleket sevgisi de yerleşecek ve fotoğraflarda "güzel" daha da yoğunlaşacaktır.

Usta Fırat, bir bakıma bir dağcı enerjisini gerektiren çabaları ile bizi peşinden diyar diyar dolaştıracak, "bitmez tükenmez Anadolu'nun bitmez güzelliklerini anlıyabilecek bir biçimde kucak kucak tattıracak.

Sağolasin, eline sağlık Usta Fırat, güzel Türkiye'den bir demet ışık getirdin. Aydınlığa ulaştık içimizdeki sevginin ılıklığı doldu. Güzelle karşı karşıya olmak, sevmek ne kadar doyurucu bir duygu. Bunu fotoğraflarınızla hissettirdiniz. Sizi kutlarım.

Aytaç Açıkalın

Doğu Karadeniz benim için bitmiş değil.